

ВИКОРИСТАННЯ КОЛЕКЦІЙ ЗООЛОГІЧНИХ ПРЕПАРАТІВ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ БІОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ

Оксана Гурняк,

кандидат біологічних наук,
старший викладач кафедри біології

Марія Кравчук,

кандидат медичних наук,
доцент, доцент кафедри біології

Олександр Романенко,

доктор біологічних наук, професор,
завідувач кафедри біології,

Національний медичний університет
імені О.О. Богомольця,
м. Київ

Використання музейних колекцій при викладанні природничо-наукових дисциплін є одним із шляхів вдосконалення організації освітнього процесу, при цьому такі риси як доступність, достовірність, візуалізація, діалогова взаємодія лежать в основі його оптимізації [1; 2].

Зоологічні колекції, що створені у вищих навчальних закладах, можуть бути одним з важливих засобів формування біологічної компетентності у студентів, розвитку в них наукового світогляду, екологічного мислення, екологічної культури, пізнавального інтересу. Актуальним є використання названих колекцій у підготовці студентів-медиків.

«Медична біологія» а також «біологія з основами генетики» — це навчальні, що вивчаються в медичних університетах: перша — майбутніми лікарями, друга — фармацевтами. Метою викладання цих навчальних дисциплін є формування в студентів тих знань та практичних навичок, які лежать в основі біо-

логічної компетентності особистості і необхідні для засвоєння у подальшому циклів дисциплін, що мають, відповідно, суто клінічну спрямованість та фармацевтичну спрямованість [3–7].

Важливою складовою названих дисциплін є розділ з екології та медичної паразитології. Його засвоєння передбачає розуміння майбутніми фахівцями: 1) механізмів впливу тварин-паразитів на хазяїна; 2) принципів взаємодії паразита і хазяїна; 3) морфологічних адаптацій паразитів до притаманного їм способу життя; 4) особливостей складних життєвих циклів паразитів; 5) підходів до вибору методів лабораторної діагностики паразитарних хвороб; 6) шляхів обґрунтування методів профілактики поширення паразитарних хвороб. При цьому для забезпечення ефективності навчального процесу особливої актуальності набуває візуалізація відповідних біологічних об'єктів — представників тваринного світу, яким притаманний паразитичний спосіб життя. Для цього на кафедрі біології Національного медичного університету імені О.О. Богомольця під час практичних занять з «медичної біології» та з «біології з основами генетики» використовуються навчальні матеріали з колекції зоологічних мікро- та макропрепаратів препаратів Такий підхід є дієвими також і при забезпеченні організації роботи студентського наукового гуртка.

Особливо актуальним є використання згаданих препаратів під час вивчення медичної гельмінтології. Так, зокрема, аналізуючи постійні мікропрепарати сколексів гельмінтів, що є збудниками хвороб людини ціп'яка озброєного (*Tenia solium*), а саме ціп'яка неозброєного (*Taenia saginata*), стьожака широкого (*Diphyllobothrium latum*), увага студентів звертається на форму сколексів та розміщення на них органів фіксації (у ціп'яка неозброєного останні представлені тільки присосками, в ціп'яка озброєного окрім присосок є хоботок на якому знаходиться віночок з двох рядів гачків, а сколекс стьожака широкого має овальну форму, містить дві присмоктувальні щілини — ботрії, які є органами фіксації). Використання макропрепарату фіни ціп'яка озброєного (*Tenia solium*) у м'язах свині та макропрепарату фіни ехінокока (*Echinococcus granulosus*) у печінці проміжного хазяїна дозволяє акцентувати увагу студентів на формі та розмірах цих об'єктів дослідження в організмі хазяїна.

Теоретичний матеріал, підкріплений вивченням мікро- та макропрепаратів біологічних об'єктів краще засвоюється студентами Використання згаданих колекції навчальних препаратів сприяє зацікавленості студентів до отримання та подальшого використання набутих знань.

Література

1. Рекеда Н.М., Довбня М.О., Єрмолишина Т.В. Університетські музеї природи як осередки освітньої і наукової діяльності. *Біологічні дослідження* — 2019: Збірник наукових праць. Житомир: «Полісся», 2019. С. 377–380.
2. Шикун Р. Особистісно зорієнтована концепція музейної освіти сучасної зарубіжної педагогіки. *Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К.Д. Ушинського*. № 5 (112), 2016. С. 113–117.
3. Біологія: Посібник з практичних занять / О.В. Романенко, М.Г. Кравчук, В.М. Грінкевич; За ред. О.В. Романенка. Київ: Медицина, 2006. 176 с.
4. Медична біологія: Посібник з практичних занять / О.В. Романенко, М.Г. Кравчук, В.М. Грінкевич та ін.; За ред. О.В. Романенка. Київ : Здоров'я, 2005. 372 с.
5. Medical biology: The study guide of the practical classes course / Romanenko O.V., Golovchenko O.V., Kravchuk M.G., Grinkevich V.M. / Edited by O.V. Romanenko. Kyiv: Medicine, 2008. 304 p.
6. Медична біологія: посібник з практичних занять / О.В. Романенко, М.Г. Кравчук, В.М. Грінкевич, О.В. Костильов; за ред. О.В. Романенка. Київ : ВСВ «Медицина», 2015. 472 с.
7. Медицинская биология: пособие к практическим занятиям / А.В. Романенко, М.Г. Кравчук, В.Н. Грінкевич, А.В. Костилёв; Под ред. А.В. Романенко. Киев : ВСИ «Медицина», 2015. 488 с.

УДК 37

М 89

<https://doi.org/10.32405/978-966-97763-7-2-2019-242>

*Рекомендовано до друку вченою радою
Інституту педагогіки НАПН України
Протокол № 12 від 31 жовтня 2019 р.*

Редакційна колегія:

С. О. Довгий, доктор фізико-математичних наук, професор, академік НАПН і НАН України;

О. М. Топузов, доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України;

В. Б. Дунець, кандидат політичних наук;

М. В. Головка, кандидат педагогічних наук;

К. Ю. Ладоня, відповідальний редактор

М 89 **Музейна педагогіка в науковій освіті**: збірник тез доповідей учасників І Всеукраїнської науково-практичної конференції, 28 листопада 2019 р., м. Київ — Біла Церква: Видавництво «Авторитет» ФОП Курбанова Ю. В., 2019.— 242 с.

ISBN 978-966-97763-7-2

Збірник містить тези доповідей учасників І Всеукраїнської науково-практичної конференції «Музейна педагогіка в науковій освіті» 28 листопада 2019 р.

УДК 37

***Матеріали подано в авторській редакції,
за достовірність фактів, цитат, посилань на джерела
та вживання назв документів, власних імен тощо
несуть відповідальність автори публікацій.***